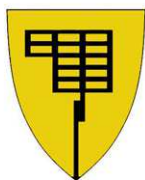

TILTAKSSTRATEGIER

Brønnøy kommune

Torghatten, Brønnøy Kommune

KULTURLANDSKAP OG MILJØ

2014 - 2017

Innhold

Forord.....	3
Om ordningene.....	3
Brønnøy Kommune, noen fakta	4
S M I L – TILTAKSTRATEGI 2013 – 2016 - NORDLAND	5
UTFORDRINGER OG SMIL-STRATEGI 2014 – 2017, BRØNNØY	6
Utfordringer i jordbruket, - utdyping	7
1 Gjengroing av kulturmark, og behov for beite-tilrettelegging	7
2 Forfall av Kulturminner og gamle bygninger	8
3 Erosjon/forurensning/avfallshåndtering	9
4 Tilrettelegging for allmennheten:	11
Generelt om SMIL i Brønnøy	11
Brønnøy kommune, - kulturlandskap av lokal verdi (2014-2017)	12
Vedlegg: Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket	14

Forord

Dette er strategiene for bruken av miljøvirkemidlene innenfor landbruket i Brønnøy. Prioriteringene i strategiene er utarbeidet i et samarbeid mellom Brønnøy bondelag, Velfjord bonde- og småbrukarlag, Landbrukslaget, Velfjord og Sømna skogeierlag og Brønnøy kommune. De er baserte på historisk omsøkte tiltaksområder og utfordringene beskrevet i tiltaksdelen i kommunens landbruksplan.

Definisjoner: **SMIL-midler:** Midler til spesielle tiltak i landbrukets kulturlandskap.

NMSK-midler: Midler til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

Strategiene gjelder for perioden 2014-2017, og følger dermed planperioden til kommunens landbruksplan.

Tiltaksstrategiene bygger ellers på *Nasjonalt miljøprogram* utarbeidet av SLF, *Regionalt miljøprogram for landbruket i Nordland 2013-2016* utarbeidet av FMLA, samt *Brønnøy kommunes landbruksplan 2010-2013*.

Kommunene tildeles SMIL-midler og NMSK-midler i to separate tildelinger. Alle søknader om tilskudd fremmes på standard søknadsskjema, og stiles til kommunens landbrukskontor. Behandling og vedtak i disse sakene er delegert til administrasjonen i Brønnøy kommune, ved Landbruksetaten, etter prioriteringene vedtatt av Driftstyre II. Alle vedtak refereres i Driftstyre II.

Om ordningene

Alle foretak som mottar produksjonstilskudd i jordbruket skal ha *Miljøplan trinn 1*. Dette kravet gjelder også for søknader om miljøtilskudd, men i forbindelse med søknad om spesielle miljøvirkemidler (SMIL) kreves det dessuten *Miljøplan trinn 2*. Miljøplanen skal bidra til en mer miljøvennlig landbruksproduksjon, og til at de positive miljøvirkningene blir opprettholdt eller øker.

I vurderingen av søknader om tilskudd gjennom de lokale tiltaksstrategiene vil søknader som kan ses i sammenheng med de regionale miljøvirkemidlene bli prioritert høyt. Det er viktig å se den totale miljøvirkemiddelbruken i sammenheng, for på den måten å styrke effekten av tiltakene, samtidig som dette vil kunne gi en mer rasjonell og bedre utnyttelse av begrensede økonomiske rammer.

Det vil også være et poeng å sette et større fokus på fellestiltak/områdetiltak. Gjennom slike initiativ vil det være mulig å oppnå større effekter pr bevilgede tilskuddsbeløp, samtidig som dette vil omfatte større arealer/tiltak og involvere flere grunneiere. Slike tiltak vil være effektive for å opprettholde en aktivt bruk av kulturlandskapet, og vil dessuten være med på å skape trivsel og bolyst i distriktene.

Brønnøy Kommune, noen fakta

Brønnøy kommune har et landareal på 1039 km². Landbruksareal i aktiv drift teller 31 489 dekar og gjør Brønnøy kommune til den nest største landbrukskommunen i fylket. Kommunen er oppdelt med hundrevis av øyer og holmer, samt lange fjorder. Dette gir 60 mil strandlinje og vi kan med rette kalles en virkelig kystkommune.

Brønnøy-navnet har gjennom århundrer vært knyttet til den kirkelige og rettslige ordning i vårt distrikt. Navnets første ledd skal komme av det norrøne/gammelnorske "brunnr", som betyr "oppkomme" eller "kilde". Navnets andre ledd "øy" stammer fra den tid da Brønnøy var ei virkelig øy.

Folketallet har vokst jevnt den siste 10-årsperioden, og er nå nær 8000 innbyggere.

Kommunesenteret er byen Brønnøysund, med cirka 5000 innbyggere.

Med 1039 kvadratkilometer er ikke kommunen blant de største, men kan til gjengjeld vise frem en rik og variert natur, fra øyriket i vest via frodige bygder og skogdaler til høgfjellet i øst. Fra ytterste skjær i vest, til Tosenfjellet i øst er det mer enn 100 km. Sommeren 2009 ble en stor del av dette arealet vernet gjennom etableringen av *Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmiedavje*. I tillegg har vi vårt mest kjente landemerke; det berømte fjellet Torghatten, som ligger like sørvest om Brønnøysund.

Kvervet, Brønnøy Kommune

Landbruket i Brønnøy er allsidig, og kommunen er en av de største landbrukskommunene i fylket. I følge tall fra Statens landbruksforvaltning søker 121 aktive foretak om produksjons-tilskudd. Av disse, driver 45 gårdsbruk med melkeproduksjon.

S M I L – TILTAKSSTRATEGI 2013 – 2016 - NORDLAND

Overordna føringer

Miljøprogram for jordbruket i Nordland 2013-2016 (RMP Nordland) skal bidra til å gjennomføre nasjonale og regionale miljøprioriteringer for jordbruket i Nordland. Dette er igjen utleda av de seineste stortingsmeldingene om henholdsvis landbruks- og matpolitikken, miljøvernpolitikken og forvaltningen av kulturminnene.

De strategiske satsingsområdene oppsummerer hvor innsatsen i Nordland vil bli satt inn i programperioden 2013-2016.

Mål

Regionalt miljøprogram for Nordland skal bidra til å redusere klimautslipp og forurensing, og sikre at biologiske, landskapsmessige og kulturhistoriske verdier i jordbrukets kulturlandskap ivaretas.

Delmål

- Egenart og identitet:** *Stimulere til jordbruk og skjøtsel som tar vare på den landskapsmessige egenarten i kommunene og fylket.*
- Natur- og kulturverdier:** *Ta vare på verdifulle kulturlandskap, kulturminner, kulturmiljøer, naturtyper og leveområder for planter og dyr.*
- Miljøpåvirkning:** *Redusere miljøbelastningen fra jordbruket til vann, luft og jord.*
- Ressursforvaltning:** *Ta vare på genressurser og redusere tap av næringsstoffer og jord. Ta vare på jordbrukets kulturlandskap som ressurs for økt matproduksjon, ny næringsutvikling, opplevelser og helsebringende aktiviteter.*

Strategiske satsingsområder

I perioden 2013 – 2016 vil Fylkesmannen gjennom *RMP Nordland* sette fokus på følgende hovedområder:

- Hindre gjengroing av prioriterte områder**
- Motvirke tap av biologisk mangfold og kulturminner**
- Redusere klimautslipp og forurensing**
- Ivareta kulturlandskapet som ressurs for næringsutvikling, helse og trivsel**

UTFORDRINGER OG SMIL-STRATEGI 2014 – 2017, BRØNNØY

<u>PRI</u>	<u>Utfordring</u>	<u>Strategi – SMIL Tilskudd</u>
<u>1</u>	<p>Gjengroing kulturmark og behov for beite-tilrettelegging</p> <p>A. Gjengrodd kulturmark</p> <p>B. Manglende gjerde mellom inn- og utmark, samt for ryddeprosjekt(A) Evt. behov for skjermingsgjerder, for å verne innmark fra skadegjørere</p>	<p>Rydding og beiting Kr 1000,- a´ daa Inntil 30 daa. pr. enhet og år</p> <p>Etablere gjerder -Eablering, max 50 % av kostn. eller max materialkost</p>
<u>2</u>	<p>Forfall Kulturminner</p> <p>A. Fornminner, synlig i markoverflate og er/-skal reg. i: askeladden.ra.no</p> <p>B. Forfall gml. hus, steingjerder o.a.</p>	<p>Rydde og evt. beite < 70% av kostn,</p> <p>Rest. (Hus utvendig) – pri. Næringsretta < 35% kostn. max 80 000</p>
<u>3</u>	<p>Erosjon & Forurensing:</p> <p>A. Vinderosjon</p> <p>B. Vannerosjon</p> <p>C. Forurensing</p>	<p><u>Fellestiltak prioriteres</u></p> <p>Le og klimaplanting, samt skjerming a´ tiltak, max 10 000</p> <p>Hydrologiske tiltak, bekk og elveløp < 70% kostn. max 50 000</p> <p>Lagringsplass til rundballer < 35% kostn. max 50 000</p>
<u>4</u>	<p>Behov for allmenn tilkomst (gjerder, porter, klyv, stier, bruer, gapahuk, benker, merking, skilting – o.a.)</p>	<p><u>Fellestiltak prioriteres</u></p> <p>Tilretteleggings-tiltak < 70% av kostn. max 50 000</p>

Utfordringer i jordbruket, - utdyping

1 Gjengroing av kulturmark, og behov for beite-tilrettelegging

Utfordring: Gjengrodd kulturmark Kulturlandskapet i bygdene våre er som et speilbilde av rådende landbrukspolitik. Etter epoke med økende fokus på «effektivisering», har bruks-nedlegging og omlegging medført at en del arealer brukes på annen måte, eller også marginalt. Gjengroing av kulturlandskapet er en konsekvens av denne utviklingen, og er en stor utfordring også i Brønnøy. Brønnøy kommune ønsker å fokusere kulturlandskapet.

Svaret på gjengroing, - er rydding og beiting. Rydding av skog/småskog må til for å få mere sollys ned til bakkenivå, som igjen vil fremme et frodig grasdekke. Rydding av arealet gjør det enklere for bruker å stelle arealet, samt forenkler tilkomst for bufe. Beitedyra er de viktigste landskapspleierne våre. Landbruksdrift basert på beitedyr produserer ikke bare mat og arbeidsplasser, men er og helt avgjørende for å opprettholde et åpent og velstelt landskap. –

Innmarka blir stelt og slått, -kulturbeita og utmarka blir rydda og beita. Beitedyra holder vegetasjon og stier i fjell og utmark åpne, og er viktige med tanke på friluftinteresser og våre muligheter til å nytte kulturlandskapet som turterreng. Mange «rødlista» plante-, insekt- og fuglearter er og heilt avhengige av at landskapet blir slått/beita, for at de skal kunne eksistere. Vi slår fast at beitende husdyr er svært viktige for å opprettholde et biologisk mangfold.

De neste årene er styrking og utvikling av beitedriften et viktig tiltak for å ta tak i disse utfordringene.

Tiltak: Brønnøy Kommune sin strategi for å hindre gjengroing, er å bevilge tilskudd av inntil **1000 kr/daa for rydding av slike områder, avgrenset til 30 daa/år og enhet**. For å hindre at områder gror til, er det viktig å sette inn tiltak som reduserer gjengroing. Beiting er et slikt effektivt tiltak og **det forutsettes aktiv beiting i 10 år etter at tilskuddet er innvilget**.

Utfordring: Behov for beite-tilrettelegging og skjerming. Aktiv beitedrift forutsetter bruk av gjerder for rasjonell gjennomføring. En del gårdsbruk i Brønnøy mangler gjerde som skille mellom innmark og utmark, dette er gjerne resultat av at beitedrift ikke har skjedd over en årrekke. Enkelte gårdsbruk er plaget av tiltakende besøk av vilt på innmark, noe som forringer avling. Oppføring av gjerde for å skjerme innmarka, kan prøves ut. Tiltaket støttes i samme omfang som for oppføring av permanente gjerder.

Tiltak: Det ytes tilskudd til å etablere gjerder som skille mellom inn- og utmark, for inngjerding av SMIL-rydda beitearealer i utmark, samt som skjermingstiltak mot skadevilt. Gjerder skal være permanente, og det oppfordres til at evt. gjerdestråd tas ned om vinteren av hensyn til m.a. vilt.

Permanent gjerde forstås som bruk av impregnerte gjerdepåler, påmontert galvanisert gjerdenetting, eller min. to wire-strenger.

Det ytes tilskudd til etablering av permanente gjerder, av 50 % av kostnader, eller inntil dekking av materialkostnader. Gjerde forutsettes vedlikeholdt i minst 10 år etter oppsett, dette dekkes av gårdbruker.

2 Forfall av Kulturminner og gamle bygninger

Utfordring: Forfall av fornminner I Brønnøy kommune er det mange kulturminner og kulturmiljøer. Det er spor etter aktivitet etter mennesker, fra uminnelige tider. Eksempler kan være både gravhauger og fangstgroper fra ulike

tidsaldere. Videre finnes rester etter tidligere landbruksdrift med gamle hus- og fjøstufter, sommerfjøs, kvernhus, naust, utløer m.m. Det er viktig at slike tas vare på som en kilde til kunnskap, grunnlag for opplevelse og som bruksressurs.

Et problem for kulturminnene i kommunen er gjengroing. Kulturminner som ikke lenger er synlige mister sin verdi som element og forteller i landskapet.

Kulturminner som er overgrodd og blir liggende under markoverflaten, er særlig utsatte for ødeleggelse i forbindelse med landbruksdrift.

Tiltak: Brønnøy kommune sin strategi for å bevare kulturminner og kulturmiljøer er å bevilge midler til skjøtsel, synliggjøring og evt. restaurering. Det kreves vedlikehold i 10 år etter at tilskuddet er innvilget, samt at de eldste kulturminnene som automatisk er fredet, behandles i samråd med kulturminnemyndighetene. Det gis ikke støtte til fjerning av kulturminner. Fornminner som er/skal registreres i askeladden.ra.no, prioriteres. **Tilskudd kan innvilges med inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag.**

Utfordring: Forfall av gamle og verneverdige bygninger

Det står mange verneverdige hus i kommunen. En del av disse er i dårlig forfatning. Skal man bevare den lokalhistoriske verdien de representerer, må de tas vare på. -Dette gjelder både driftsbygninger og våningshus som ikke lenger har noen funksjon i drifta på gården.

Vi ser behov for å snu en utvikling, der kulturminner fjernes jevnt og trutt, med resultat, at kulturarv og særpreg går tapt. Gamle bygg representerer kulturhistorie og byggeskikk. Disse «landemerkene» setter også et eget preg på kulturlandskapet og egenarten vår.

Det er en forutsetning at restaurering i størst mulig grad følger disse prinsippene:

- bevarer kulturminnets opprinnelige elementer eller kulturmiljøets egenart og helhet, ved å foreta så lite forandringer som mulig
- reparasjoner framfor hel utskifting, der dette er mulig og økonomisk forsvarlig
- bruke tradisjonelle materialer, håndverksteknikker og farger som tidligere har vært brukt på kulturminnet.
- Søker må ha en konkret plan for bruken av bygningen etter restaurering
Næringsretta tiltak vil bli prioritert.

Tiltak: Brønnøy kommune sin strategi for å bevare verneverdige bygninger er å bevilge midler til restaurering. Tilskudd avgrenses til nødvendige grunnarbeider, utbedring av bærende konstruksjoner, samt til utvendig restaurering av hus. Det gis ikke tilskudd til rivning av bygninger. **Det kan innvilges tilskudd av inntil 35 % av kostnadsoverslag og maks kr 80.000,- pr. prosjekt.**

3 Erosjon/forurensning/avfallshåndtering

Utfordring: Vinderosjon Store deler av Brønnøy ligger ved havet. Dette gir et hardt klima hvor vinden får godt tak på landskapet. Vindslit gir senket temperatur og stress av plantene, og medfører reduserte avlinger.

Matjorda er også utsatt for å blåse bort, i de årene det er åpenåker og jorda er tørr.

Leplanting vil kunne være med på å redusere problemene med vinderosjon i ytre Brønnøy. Leplanting reduserer vindhastigheten, gir bedre vekstforhold, og mindre vinderosjon fra dyrka jord.

Tiltak: Brønnøy Kommune sin strategi for å hindre vinderosjon er å innvilge midler til le- og klimaplanting. Planting av leskjerm er også aktuelt for å skjerme f.eks rundballelagerplass, eller andre aktuelle objekt, fra innsyn.
Det tilbys tilskudd på inntil Kr 10 000,- pr. tiltak.

Utfordring: Vannerosjon Flere steder i kommunen renner elver og bekker gjennom jordbruksområder med lett eroderbar jord, og kan raskt grave ut mye matjord. Dette bidrar til forurensning av bekk og vassdrag, og tapper gårdsbruket for dyrebare ressurser. Her kan det være aktuelt med ulike tiltak, enkeltvis, eller flere tiltak satt i sammenheng. Vi nevner for å eksemplifisere; Planting av urter i bratte skråninger med formål å armere og stabilisere jordmasser. Steinsetting av bekkeløp i utsatte parti. Steinsetting evt. Bruk av betong eller betongrør ved krysningspunkt. Oppbygging av terskler for å «temme» vannfall for energi. Eller også oppbygging av elveterskler og rensedammer.

Vi nevner også vegetasjonssoner langs vannveier, anlegg av terrasser og voller, avskjæringsgrøfter og grasdekte vannveier, samt kummer til overflatevann i forsenkinger.

Tiltak: Alle tiltak som reduserer faren for vannerosjon og forurensning, eller og som skaper et mer positivt kulturlandskap kan støttes, dersom dette er nødvendige tiltak utover det som kan forventes av vanlig landbruksdrift. Vår strategi for å begrense erosjon, er å bidra til hydrotekniske tiltak, i og ved elver og bekker. Normal drenering, og grøfte-anlegg for dyrkamark, støttes ikke.
Det tilbys tilskudd på inntil 70% av kostnad, avgrensa opp til Kr. 50 000.-

Utfordring: Forurensningsfare Bruk av rundballer som lagringsform av gras, har i seinere år fått større omfang også i Brønnøy. Denne lagringsformen har også sine utfordringer, vi nevner kort: Fare for avrenning av pressaft, konsentrert kjøring på lite areal gir økt kjøreskader, risiko for at hjortevilt og viltaktivitet kan punktere rundballer og forringe forkvalitet, rundballer lokalisert nær veg kan medføre konflikt for hjortevilt og trafikk m.m Viltkollisjoner skjer erfaringsmessig nær eller på plasser der viltet finner beite.

Arronderings og landskapsutforming er svært forskjellig fra bruk til bruk. Forutsetningene og utfordringene for å oppnå en stabil og ordna lagerplass, er dermed også svært forskjellige. Dette aktualiserer behov for tiltak, for å oppnå bedre ordna, og tilrettelagte plasser, for lagring av rundballer.

Tiltak: Brønnøy kommune ser behov for å bidra til tiltak som kan trygge, og gi stabil lagersituasjonen av rundballer. Dette for å ivareta for bonden, så vel som for miljø og samfunn. Det kan gis støtte til opparbeidelse av oppsamlingsplasser for rundballer samt tilrettelegging for kompostering av organisk avfall. Området som benyttes til dette må ikke ligge tett på veg eller vassdrag, og helst være lokalisert til godt drenert areal. Lagerområdet må heller ikke være til vesentlig sjenanse for andre.
Det tilbys tilskudd på inntil 35% av kostnad, avgrensa opp til Kr. 50 000.-

4 Tilrettelegging for allmennheten:

Utfordring: Allmenn ferdsel i kulturmarka Folket som bor på Helgeland er glad i sin

natur og er ivrige brukere av denne. Landbruket forvalter store deler av denne naturen. Skal man komme seg ut i naturen er man i mange tilfeller avhengig av å ferdes i landbrukets kulturlandskap og utmark, forvaltet av landbruket. «Allemannsretten» tilsier at allmennheten fritt kan benytte utmark til turformål, allikevel fungerer dette fenomenet kanskje best, når brukere og grunneier har en felles forståelse av hvordan naturen bør benyttes, - og her ligger en vesentlig utfordring. Ved ferdsel i enkelte områder, kan det være hensiktsmessig at ferdsel og bruk skjer etter tilrettelagte stier, benytte klyv eller porter i gjerde, osv.

Tilrettelegging av kulturmark og utmark for bruk av allmennheten, anses ikke som naturlig del av gårdsdriften, og bør premieres med tilskudd.

Tiltak: Brønnøy Kommune sin strategi for å tilrettelegge utmarka for allmennheten er å bevilge midler til å få gjennomført; merking, skilting, rydding /tilrettelegging av stier, oppsetting av gangbruer og kvileplasser. Det kan også gis støtte til oppsetting av skilt med navn på det enkelte gårdsbruk enten inne på tunet eller ved avkjørsel til bruket. På denne måten opprettholdes bevisstheten om de gamle gårdsnavnene og stoltheten over hjemplassen øker. Dette er ingen uttømmende liste over tilskuddsberettigede tiltak. Alle forslag til tiltak med formål «tilrettelegging for allmennheten», vil bli vurdert.

Det tilbys tilskudd på inntil 35% av kostnad, avgrensa opp til Kr. 50 000.-

Generelt om SMIL i Brønnøy

SMIL-potten kommunen tildeles, varierer fra år til år. Disponible midler blir fordelt til omsøkte prosjekter etter skissert prioriteringsliste, samt «beste skjønn».

- Vi forutsetter at søknader fremmes i forkant av søknadsfrist.(vanlig 15/4)
Foretak med organisasjonsnr. Kan søke om SMIL-tilskudd
Kart over området skal følge søknad, samt detaljert plan over tiltak.
Det kan med fordel legges ved bilder, for å øke forståelsen for arbeidet som blir gjort, ved bruk av «før og etter-bilder».
- Ikke start arbeid på omsøkt prosjekt, før søknaden er behandlet. Det er enklere og raskere å saksbehandle når søknad er godt utfylt
- Tiltak skal være ferdigstilt seinest tre år etter innvilgningsdato. Unntaksvis kan utvidelse av tidsrammen innrømmes, etter søknad. Tiltakene må være avsluttet innen 5 år etter innvilgningsdato, Jfr. Forskrift
- Det utbetales ikke tilskudd før enn arbeid er igangsatt, og min. 25% av tilskuddsbeløpet holdes tilbake, til prosjektet er avsluttet og ferdiggodkjent.
- Normalt kreves jevnlig vedlikehold av tiltaket, i 10 år etter at tilskuddsmidler har vært innvilget og tiltaket gjennomført.

Større prosjekt kan med hell stykkes opp i flere delprosjekter. Hver etappe er raskere å gjennomføre, og gir tilsvarende raskere utbetaling av tilskuddskroner.

Brønnøy kommune, - kulturlandskap av lokal verdi (2014-2017)

Gjennom ordningen med Regionalt Miljøprogram i Nordland er bestemt at Brønnøy kan prioritere 2% av jordbruksarealet, dvs. 630 daa, som «lokalt verdifulle jordbrukslandskap».

Prioriterte områder oppfyller minst ett av følgende kriterier:

- ✓ Viktige friluftsliv- og rekreasjonsverdier
- ✓ Nærhet til viktige turistmål
- ✓ Helhetlig kulturmiljø
- ✓ Viktige landskapskvaliteter
- ✓ Viktige biologiske verdier

Alle arealene kan plasseres i en av **tiltaksklassene**:

- 1) Bygdenært, 2) Øyer/Holmer/Veiløse områder,
- 3) Fjellområder, 4) Areal med spesielle verdier.

Områdene kan bli rullert/byttet ut i løpet av planperioden.

	Beliggenhet	Tiltaksklasse og Verdi	Areal daa
Gnr/bnr	Gårdsnavn		
74/4	Kvervet	4) Området ligger ved mye benyttet utfartsområde. Det går sti forbi området til ei hytte som benyttes av allmennheten.	40
74/29	Forsmo	1) Gammel driftsform - hesjing.	20
75/6	Trælnes	1) Området ligger ved mye benyttet utfartsområde. Avkjøring og parkering for tursti til Trælnesfjellet ligger i området, og det er viktig at det blir stelt og høstet.	27
75/16	Jarholmen	4) Jarholmen ligger på Trælnes og ligger som ei lita halvøy i innseilingen til Berg. Et flott skue med landbruksdrift ned til fjæra. Gir et flott kulturlandskap med Torghatten i bakgrunn. Området er turistenes første møte med Brønnøy. Har verdi som opplevelsesområde for turister på gjennomreise sjøverts.	60
90/14	Indre Hatten	4) Området ligger ved en campingplass og langs en tursti rundt Torghatten. Dette er kanskje det området i Brønnøy som har mest utfart. Det aktuelle arealet består av fulldyrka jord som det er svært viktig å holde i drift på grunn av turiststrømmen.	50
90/15	Ytre Hatten	4) Arealene er beite- og slåtteland som ligger sørvest for Torghatten og ses fra Torghatthullet. Det ligger også langs traseen som brukes under turløp Torghatten rundt.	16
91/1	Torget Ytre	4) Området ligger på den nordlige delen av eiendommen. Det er mye besøkt område. Skoleklasser bruker området på sensommer/høst til teltturer. Ellers i året er det stor trafikk av turfolk, både for overnatting og dagsturer. Området brukes som beite for storfe, mens en del av adkomsten skjer på fulldyrket mark.	20
91/7	Einvold, Ytter-Torget	4) Et nydelig område med fint kulturlandskap. Er også med i registreringer over verdifulle Kulturlandskap i Brønnøy. Gammel hagemark med biologisk mangfold. Et område med stor verdi som opplevelsesområde.	14

93/1	Toft	1) Med etablering av næringshage på Toft har stedet fått en kraftig I tillegg er det lagt en tursti gjennom gården. Da er det viktig at landbruksarealene stelles. Det er i den senere tid ordnet mye godt beite på gården. Det er viktig at dette blir brukt.	31
104/226	Laukholmen	1) Nedlagt gårdsbruk som grenser til boligområde. Mye brukt turområde. Med sin beliggenhet og størrelse er det svært viktig for næringen at arealene stelles.	8
108/1	Tilrem markeds plass	1) Et område med historisk verdi med årlige arrangment. Mye besøkt ellers i året også. Fast beiting hever standarden på området betraktelig.	24
114/1	Gåsheia	3) Et område mellom Brønnøysund og Velfjorden med stor friluftsfart sommer som vinter. I tillegg til at innmarka stelles og høstes blir utmarka beitet av sau. Det er laget gjerder med grunder og overklyv for å ikke hindre utfart. Området ligger inntil RV76 og har derfor verdi som opplevelsesområde for turister på gjennomreise.	25
121/1	Klimpen	3) En gård som ligger ca 200 moh, ca 2 km opp i fjellsiden fra RV 78 på Sæterlandet i Velfjorden. En av de få fjellgårdene vi har i regionen. Områder er et viktig turområde for folk som skal gå på fjelltur. Området forteller en viktig kulturhistorie om tidligere tiders landbruksdriften. Kan ses som et fint bilde på lang avstand fra forskjellige fjelltopper i området.	40
157/1	Nerås	4) Arealet ligger langs turtrasé som brukes i forbindelse med Velfjorddagene i tillegg til som vanlig turløype. Et flott kulturlandskap som åpner og gir fint utsyn over Sausvatnet.	60
157/7	Nygaard	4) Arealet ligger langs turtrasé som brukes i forbindelse med Velfjorddagene i tillegg til som vanlig turløype. Et flott kulturlandskap som åpner og gir fint utsyn over Sausvatnet.	9
158/2	Øverås	4) Arealet ligger langs turtrasé som brukes i forbindelse med Velfjorddagene i tillegg til som vanlig turløype. Et flott kulturlandskap som åpner og gir fint utsyn over Sausvatnet.	81
158/14	Heimdalen	4) Arealet ligger langs turtrasé som brukes i forbindelse med Velfjorddagene i tillegg til som vanlig turløype. Et flott kulturlandskap som åpner de velfjorske skoger og minner om bosetninger og jordbruksdrift, også litt unna allfarveg.	45
166/1	Strøm	4) På Strøm i Velfjorden er det etablert et bygdetun som er mye besøkt av turister og fastboend. Arealet ved vegen nær tunet er delvis tungdrevet pga arrondering, men også godt beite. Opplevelsen av besøk ved tunet blir mer positiv ved at arealene rundt er velstelt.	60

Vedlegg: Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket

Fastsatt av Landbruksdepartementet 4. februar 2004 med hjemmel i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3 og § 18.

§ 1. Formål

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for prosjekter/tiltak på landbrukseiendommer jf. jordloven § 12, samt i områder vernet etter lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern og lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

§ 3. Vilkår

Tilskudd kan innvilges til foretak eller eiere som driver og/eller eier en landbrukseiendom, eller til enhver som er registrert i Enhetsregisteret og som har fått tillatelse av landbrukseiendommens eier til gjennomføring av prosjekt eller tiltak som nevnt i § 4 og § 5.

Det kan ikke innvilges tilskudd til prosjekt eller tiltak på landbrukseiendommer som eies og drives av stat, fylke eller kommune med mindre tiltaket er et fellestiltak der en eller flere tilskuddsberettigede landbrukseiendommer er med.

Miljøplan trinn 2 skal vedlegges søknaden for søkere som er pålagt å ha miljøplan.¹

Det kan settes vilkår for innvilging av tilskudd til det enkelte prosjekt og tiltak. Frist for gjennomføring av prosjekt etter § 4 og tiltak etter § 5 er 3 år fra hvert tilskudd ble innvilget, med mindre kommunen har satt en kortere frist ved innvilgelsen av søknaden. Kommunen kan etter søknad forlenge gjennomføringsfristen, men ikke ut over 5 år fra tilskuddet ble innvilget.

¹ Jf. forskrift 15. januar 2003 nr. 54 om miljøplan.

§ 4. Tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter

Det kan innvilges tilskudd til prosjekter som leder fram til planer for konkrete tiltak som nevnt i § 5.

Tilskudd innvilges på grunnlag av godkjente kostnadsoverslag ved planlegging, organisering og prosjektarbeid.

Det ytes engangstilskudd med inntil 100% av godkjent kostnadsoverslag.

§ 5. Tilskudd til kulturlandskapstiltak og forurensningstiltak

Det kan innvilges tilskudd til gjennomføring av tiltak som ivaretar natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapet. Det kan også innvilges tilskudd til gjennomføring av tiltak som bidrar til å hindre eller redusere forurensning eller risikoen for forurensning fra jordbruket. Tilskudd innvilges på grunnlag av godkjente kostnadsoverslag for gjennomføring av tiltaket.

Det ytes engangstilskudd med inntil 70% av godkjent kostnadsoverslag. For særskilte tiltak for å ivareta biologisk mangfold, kan det ytes tilskudd med inntil 100% av godkjent kostnadsoverslag.

§ 6. Søknad

Kommunen kan fastsette søknadsfrist.

Det skal benyttes søknadsskjema som er utarbeidet av Statens landbruksforvaltning.

§ 7. Utbetaling

Innvilget tilskudd utbetales etter skriftlig anmodning fra tilskuddsmottaker og når prosjektet eller tiltaket har fått godkjent sluttregnskapet. Det kan likevel foretas utbetalinger på bakgrunn av godkjent dokumentasjon etter hvert som deler av prosjektet eller tiltaket utføres. Minst 25% av tilskuddet holdes tilbake inntil arbeidet er fullført og sluttregnskapet er godkjent.

§ 8. Administrasjon, klage og dispensasjon

Vedtak om tildeling av tilskudd etter denne forskriften fattes av kommunen.

Kommunen skal fastsette overordnede retningslinjer for prioritering av søknader. Slike retningslinjer skal utarbeides i dialog med fylkesmannen og næringsorganisasjonene i jordbruket lokalt.

Vedtak fattet av kommunen kan påklages¹ til fylkesmannen.

Fylkesmannen kan i særlige tilfeller dispensere fra reglene i denne forskriften.

1 Jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kap. VI.

§ 9. Opplysningsplikt og kontroll

Kommunen må, når det gis tilsagn om tilskudd, ta forbehold om at kommunen, fylkesmannen, Statens landbruksforvaltning eller Riksrevisjonen kan kreve nødvendige opplysninger og kontrollere at bruken av tilskuddsmidlene er i tråd med forutsetningene.

§ 10. Omgjøring, tilbakebetaling og motregning

Vedtak om innvilget tilskudd kan omgjøres og utbetalt tilskudd kan kreves tilbakebetalt dersom det avdekkes forhold som er i strid med det som er forutsatt ved innvilgning av tilskuddet. Kravet kan motregnes i tilskudd som utspringer av mottakerens landbruksvirksomhet. Dersom tilbakebetaling ikke skjer innen den frist som blir gitt, kan det kreves forsinkelsesrenter i tillegg, jf. lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.v.

§ 11. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Fra samme dato oppheves forskrift 1. januar 2000 nr. 1531 om investeringsstøtte til miljøtiltak, forskrift 7. mars 2000 nr. 213 om tilskudd til miljørettet omlegging av kornområder og forskrift 26. februar 1999 nr. 273 om tilskudd til spesielle tiltak i landbrukets kulturlandskap med freda og verneverdige bygninger.